

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions – 20

No. of Printed Pages – 8

122071

VU-44-Righved ऋग्वेद

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2022

समय : 2 घण्टे 45 मिनट

पूर्णांक : 56

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीयाः ।
- (5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः ।

1. बहुवैकल्पिका: प्रश्नाः 9 × 1 = 9
- (i) प्रथमो वेदः अस्ति - 1
- (अ) यजुर्वेदः (ब) ऋग्वेदः
- (स) सामवेदः (द) अथर्ववेदः
- (ii) ऋग्वेदे मण्डलानि सन्ति - 1
- (अ) पञ्च (ब) नव
- (स) दश (द) त्रीणि
- (iii) ऋग्वेदीय शिक्षाग्रन्थः अस्ति - 1
- (अ) नारदीय (ब) पारस्क्रीय
- (स) याज्ञवल्क्य (द) पाणिनीय
- (iv) स्पर्शानां संख्या वर्तते - 1
- (अ) पंचविंशतिः (ब) विंशतिः
- (स) अष्टौ (द) चत्वारः
- (v) विवाह शब्दे धातुरस्ति - 1
- (अ) भूः (ब) लिख्
- (स) वह् (द) चर्

(vi) विवाहे पिता कस्मै अर्घं प्रयच्छति ?

1

(अ) वराय

(ब) कन्यायै

(स) मात्रे

(द) विप्राय

(vii) ऋग्वेदस्य शाखा आसीत् -

1

(अ) नव

(ब) दश

(स) विंशति

(द) एकविंशति

(viii) कुं खुं गुं घुं वर्णाः सन्ति -

1

(अ) स्वराः

(ब) स्पर्शाः

(स) यमाः

(द) यादयः

(ix) मधुपर्कं निर्मायते -

1

(अ) कांस्यपात्रे

(ब) अयःपात्रे

(स) स्वर्णपात्रे

(द) रजतपात्रे

2. रिक्तस्थानानि पूरयत :

4 × 1 = 4

(i) गवां केतः _____ नः ।

1

(ii) दृष्पृष्टश्चेति _____ एव च ।

1

(iii) हिरण्येन _____ शुभमानाः ।

1

(iv) त्रिषष्टिश्चतुः _____ मताः ।

1

3. अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः

- (i) ऋग्वेदस्योपवेदः कः ?
- (ii) के स्पर्शवर्णाः ? लिखत ।
- (iii) विवाहे अग्नेः किम् नाम ?
- (iv) त्रयस्त्रिंशत्तमे सूक्ते कति मन्त्राः सन्ति ?
- (v) विवाहे विष्टरः केन पदार्थेन निर्मायते ?
- (vi) मधुपर्क द्रव्याणि कानि ? लिखत ।
- (vii) लाजान् का जुहोति ?
- (viii) मारुतं कः प्रेरयति ?

1

1

1

1

1

1

1

1

खण्ड - ब

12 × 1½ = 18

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः

4. एतायामोप० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत ।
5. परियदिन्द्र० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत ।
6. आवः शमं० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत ।

1½

1½

1½

7. त्रयः पवयो० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
8. त्रिरश्विना० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
9. आनो अश्विना० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
10. आकृष्णेनरजसा० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
11. आना सत्या० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
12. हिरण्यपाणिः० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
13. प्रत्वादूतं० इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत ।	1½
14. गान्धर्वस्वराः कुत्रान्तर्भवन्ति ?	1½
15. वर्णानां कति स्थानानि भवन्ति ?	1½

खण्ड - स

दीर्घोत्तरात्मकाः प्रश्नाः (शब्दसीमा 100 शब्दानिः)	3 × 3 = 9
16. विवाहे साङ्गुष्ठग्रहण मन्त्रं लिखत ।	3

अथवा

वधू वरौ केन मन्त्रेण परस्परं समंजयति ?

VU-44-Righved

[Turn over

17. ऊष्मणः कति रूपाणि भवन्ति ?

3

अथवा

वर्णानां करणानि विवेचयत ।

18. सप्तपदीवाक्यान् लिखत ।

3

अथवा

कन्यादान संकल्पं लिखत ।

खण्ड - द

निबन्धात्मकाः प्रश्नाः (शब्दसीमा 250 शब्दानिः)

2 × 4 = 8

19. निम्नांकितेषु केचन चत्वारो मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः

4

(i) सं सीदस्व०

(ii) ये ते पन्थाः०

(iii) ऊर्ध्व ऊषुण०

(iv) स्थिरंहि जानेमेषां०

(v) प्र वः शर्धायि०

(vi) अद्या दूतं वृणीमहे०

अथवा

ऋग्वेदस्य वर्णनं कुरुत ।

VU-44-Righved

20. निम्नांकितेषु केचन चत्वारो मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः

4

- (i) यद्देवानां०
- (ii) अयं वां मधुमत्तमः०
- (iii) घृताहवन०
- (iv) प्रनूनं ब्रह्मणस्पतिः०
- (v) कथा राधामो०
- (vi) उत्तिष्ठब्रह्मणस्पते०

अथवा

वेदस्य शाखा विस्तारं वर्णयत ।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

